

Veiligheids- en gezondheidsbeleid Hoera kindercentra

Deel 1: Persoonlijke hygiëne Schoonmaken van de omgeving

Elke medewerker moet hygiënisch kunnen werken; hierdoor beperk je het risico op het verspreiden van infectieziekten onder de kinderen, ouders en je collega's. In de **roze kaders** wordt de werkwijze bij Hoera beschreven; dit zijn de minimale normen waaraan iedereen moet voldoen. Daarnaast zijn er tips hoe het nog beter kan.

1. Wat zijn infectieziekten?

Infectieziekten zijn ziekten die veroorzaakt worden door verschillende soorten bacteriën, virussen, parasieten of schimmels, we noemen deze samen "ziekteverwekkers".

Infectieziekten verspreiden zich op de volgende manieren:

- via de handen;
- via lichaamsvloeistoffen (bloed, urine, speeksel, braaksel, ontlasting, enzovoorts);
- via de lucht (via druppels door hoesten, huidschilfers of stof);
- via voorwerpen (speelgoed of spenen);
- via voedsel en water;
- via dieren (huisdieren en insecten).

2. Belang van hygiëne

Hygiëne is het schoonmaken en desinfecteren van voorwerpen en oppervlakken, maar ook het wassen van de handen of het wassen van het lichaam. Een goede manier van hoesten en niezen toepassen is ook hygiëne. Door goede hygiëne houdt je ziekteverwekkers weg; zo verlaag je het risico op het verspreiden van infectieziekten.

3. Persoonlijke hygiëne

Bij persoonlijke hygiëne kun je denken aan schone handen, tanden poetsen, hygiëne bij hoesten en niezen, tijdens het verschonen en het toiletgebruik.

Handhygiëne

Via de handen worden de meeste ziekten verspreid en overgebracht. Het is daarom belangrijk voor de beroepskrachten én de kinderen om de handen goed schoon te houden door deze te wassen met water en zeep en goed af te drogen.

Regels bij handen wassen:

Was handen vóór:

- bereiden of aanraken van het eten en flesvoeding
- eten of helpen bij het eten
- verzorgen van een wond
- aanbrengen van crème of zalf

Was handen ná:

- bezoek aan het toilet
- verschonen van een luier
- afvegen van de billen van een kind
- contact met lichaamsvocht als speeksel, braaksel, ontlasting, wondvocht, bloed, snot
- verzorgen van een wond
- zichtbaar of voelbare vuile handen
- hoesten, niezen of het snuiten van de neus (eigen neus of van een kind); óók bij gebruik van een zakdoek
- buitenspelen

Veiligheids- en gezondheidsbeleid Hoera kindercentra, 2017-11

- schoonmaken
- uittrekken van de handschoenen

TIPS: Van het wassen kunnen de handen droog worden, smeer daarom de handen zo vaak in met crème of olie als nodig en laat goed intrekken.

Sieraden

Horloges, armbanden, ringen en andere sieraden kunnen ziekteverwekkers vasthouden en ze belemmeren een goede handhygiëne; let hier extra goed op!

Regels omtrent sieraden:

- Er worden geen sieraden gedragen bij risicovolle handelingen* (denk aan wondverzorging, het verschonen van een luier)
- óf er worden bij het uitvoeren van risicovolle handelingen* plastic handschoenen gedragen voor eenmalig gebruik (over de sieraden heen). Deze worden na iedere handeling vervangen én na het uittrekken van de handschoenen worden de handen gewassen.

TIP: Advies is om helemaal geen horloges, armbanden of ringen te dragen. Doe je dit wel, let er met het handenwassen extra goed op om deze ook schoon te maken en goed af te drogen. Zeker wanneer er een infectieziekte heerst op de groep!

Nagels

Voor schone handen geldt ook dat de nagels schoon zijn.

Regels omtrent nagels:

- Nagels zijn kort en schoon.
- Er wordt geen nagellak gebruikt (ivm mogelijke schilfers)
- Er worden geen kunstnagels gedragen.
- óf indien een medewerker wél nagellak/ kunstnagels/ lange nagels heeft, worden er bij het uitvoeren van de risicovolle handelingen* plastic handschoenen gedragen voor eenmalig gebruik. Deze worden na iedere handeling vervangen én na het uittrekken van de handschoenen worden de handen gewassen.

TIP: Maak nagels schoon met een borstel om het extra vuil tussen de vinger en de nagels te verwijderen.

Hoesten en niezen

Door hoesten en niezen, kunnen ziekteverwekkers zich verspreiden via de lucht. Als een ander deze lucht vervolgens inademt kan hij ziek worden. Door te hoesten of te niezen in de handen, kunnen jij of het kind de ziekteverwekkers verder verspreiden via de handen. Stoffen zakdoeken of tissues hergebruiken maakt dat je de infectieziekten verder verspreidt of de kans geeft om te groeien in de zakdoeken.

Regels bij hoesten en niezen:

- Hoest of nies in een papieren zakdoek, of aan de binnenkant van de elleboog, of anders in de mouwen.
- Gooi papieren zakdoeken na gebruik meteen weg.
- Was je handen na hoesten/ niezen en neus snuiten

*Onder **risicovolle handelingen** verstaan we handelingen waarbij er een verhoogd risico is om infectieziekten over te dragen.

Wat betreft de dagelijkse handelingen vallen hieronder de verschoonmomenten.

En verder gaat het om de momenten waarop je in aanraking kunt komen met bloed, ontlasting, urine of braaksel.

Tijdens al deze momenten worden er geen sieraden/ kunstnagels/ lange nagels gedragen óf er worden plastic handschoenen voor eenmalig gebruik gedragen.

Hygiëne tijdens het verschonen

Tijdens het verschonen van de luiers kun je urine of ontlasting op je handen krijgen, ook al kun je dit niet altijd zien; hierin kunnen ziekteverwekkers zitten. Tijdens het verschonen van een kind, kan er urine of ontlasting op het verschoonkussen komen. Het is dus nodig hygiënisch te werken en het verschoonkussen goed schoon te houden.

Regels voor het hygiënisch werken tijdens en na het verschonen:

- Plaats de verschoonplaats in de buurt van een kraan met zeep en papieren doekjes, maar gescheiden van de voedselbereidingsplek.
- Verschoon kinderen op een verschoonkussen van glad en afwasbaar materiaal dat met water en allesreiniger schoon te maken is. Billendoekjes zijn niet geschikt om het verschoonkussen schoon te maken.
- Vervang het verschoonkussen direct als het beschadigd is.
- Gebruik handdoeken als bescherming en vervang deze na elk kind en maak het kussen schoon bij zichtbare vervuiling óf gebruik geen handdoek, maar maak schoon na elke verschoning.
- Gooi de gebruikte luier na het verschonen direct in een luieremmer of in een afgesloten afvalcontainer.

Toiletgebruik

Ook op handen en sanitair kan urine en ontlasting komen na een toiletbezoek. Vuile handen kunnen ziekteverwekkers op verschillende oppervlakten verspreiden. Denk hierbij aan de spoelknop, de kraan, de handdoekhouder, de lichtsakelaar of de deurkruk. **Houdt je aan de juiste instructies voor het handen wassen; zie boven.**

Als er potjes gebruikt worden voor de kinderen:

- Reinig meteen na gebruik het potje met water en allesreiniger en droog opbergen.
- Gebruik een aparte borstel voor het reinigen van de potjes.

Veiligheids- en gezondheidsbeleid Hoera kindercentra Schoonmaken van de omgeving

4. Schoonmaken en desinfecteren

In vuil en stof kunnen ook ziekteverwekkers zitten. Regelmatig **schoonmaken** haalt de meesten weg en zo verklein je de kans om ziek te worden.

Desinfecteren is het verwijderen van ziekteverwekkers, tot een zo laag niveau dat deze niet meer ziekmakend zijn. Dit doe je bv. bij de uitbraak van een ziekte.

Goed schoonmaken:

- Maak schoon van 'schoon' naar 'vuil' en van 'hoog' naar 'laag'.
- Meubels en voorwerpen maak je schoon met een allesreiniger van een huishoudelijk schoonmaakmiddel, of gebruik microvezeldoekjes.
- Gebruik schoonmaakmiddelen volgens de instructie op de verpakking.
- Ververs zichtbaar vies sop direct.
- Maak schoonmaakmaterialen na gebruik schoon.
- Maak de vloer schoon met een schone dweil of een mop.
- Gebruik altijd schone doeken, wissers, en wegwerpsponzen.
- Was doeken op 60°C en laat ze aan de lucht drogen.
- Meng water met allesreiniger in een fles of plantenspuit voor het schoonmaken van een verschoonkussen. Zorg dat de plantenspuit niet op vernevelstand staat en maak deze iedere dag leeg en schoon.
- Vervang het filter van de stofzuiger volgens de fabrieksvoorschriften.

TIPS:

- Let tijdens het schoonmaken vooral op plekjes en voorwerpen die mensen veel aanraken, zoals kranen, lichtschaakelaars, deurklinken, telefoons, tafelranden en onderkanten stoeleuning, hier kunnen veel ziekteverwekkers op zitten.
- Let er op om dweilen en moppen droog op te bergen en niet laten staan in oud water.

Stofzuigen is ideaal voor het schoonmaken van een tapijt. Het nadeel bij het stofzuigen is dat de stofzuiger zeer fijne stofdeeltjes terugblaast en in de lucht verspreidt.

Regels bij het stofzuigen:

- Zuig de ruimtes als er geen kinderen zijn.
- Zet de ramen open tijdens het stofzuigen.
- Gebruik als er geen stofzuiger is geen bezem maar een stofwischer. Een bezem maakt dat het stof zich juist verspreidt.

TIP:

- Een gladde vloer is gemakkelijk schoon te maken met een vochtige wisser.

Microvezeldoekjes

Microvezeldoekjes hebben een veel groter oppervlak dan katoenen schoonmaakdoekjes door de vezels. Ze kunnen vuil en ziekteverwekkers veel beter opnemen dan gewone schoonmaakdoekjes. Bovendien raspen de vezels het vuil los, waardoor je vlekken gemakkelijker verwijderd. Je kunt microvezeldoekjes zowel droog als vochtig gebruiken.

Gebruik van microvezeldoekjes:

- Gebruik de microvezeldoekjes altijd zonder schoonmaakmiddelen. Wijk hier alleen van af als de leverancier dit aangeeft.
- Wil je de doekjes vochtig gebruiken? Maak ze dan vlak voor gebruik licht vochtig onder de kraan of met het middel dat de leverancier voorschrijft. Leg de doekjes niet in een emmer water. Hierdoor nemen ze direct hun maximale hoeveelheid aan vocht op en verliezen ze hun reinigende werking.
- Vouw de doekjes voor gebruik een aantal keer dubbel, zodat er meerdere vlakken ontstaan. Gebruik een nieuw, schoon vlak zodra de werking minder wordt.
- Stop vuile microvezeldoekjes direct in de was; spoel ze tussentijds niet uit. Microvezeldoekjes trekken vuil zó goed aan dat handmatig uitspoelen geen zin heeft. Alleen in de wasmachine wordt een vuil doekje weer schoon.
- Was de doekjes volgens de voorschriften van de fabrikant.
- Droog gewassen microvezeldoekjes volgens de gebruiksinstructie. Let op: niet alle microvezeldoekjes kunnen in de droogtrommel. Berg de doekjes nooit vochtig op; hierdoor kunnen ziekteverwekkers uitgroeien.

Desinfecteren

In sommige gevallen, bijvoorbeeld als er een bepaalde ziekte heerst of wanneer een oppervlakte besmet raakt met bloed, is het alleen schoonmaken van voorwerpen en oppervlakken onvoldoende. Er moet dan na het schoonmaken ook worden gedesinfecteerd om de ziekteverwekkers op het voorwerp of oppervlakte te doden.

Er zijn verschillende soorten desinfectiemiddelen. Afhankelijk van de reden waarom je gaat desinfecteren, bepaal je, samen met een deskundige van de GGD, welk desinfectiemiddel er gebruikt kan worden. Niet alle desinfectiemiddelen hebben namelijk hetzelfde resultaat.

Regels bij desinfecteren:

- Desinfecteer alleen met middelen die zijn toegelaten door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (zie lijst Ctgb).
  - Gebruik desinfectiemiddelen alleen na overleg met de GGD als er een ziekte heerst. Die legt uit welk middel je het beste kunt gebruiken en met welke concentratie bij het soort ziekteverwekker. Niet alle desinfectiemiddelen hebben namelijk hetzelfde resultaat.
- Ook geeft de GGD advies over beschermende maatregelen zoals handschoenen en

TIPS:

- Huishoudchlor (bleekwater) mag niet worden gebruikt om te desinfecteren. Het product is instabiel en niet toegestaan als desinfectiemiddel.
- Gebruik alleen toegelaten desinfecterende middelen.

Regels bij desinfecteren:

- Let op: desinfecteer alleen als er éérs is schoongemaakt. Desinfecterende middelen werken onvoldoende als iets nog vuil is.
- Desinfecteer een oppervlakte, zoals een verschoonkussen of voorwerpen, met een middel toegelaten door het Ctgb als er bloed of een andere lichaamsvloeistof met zichtbare bloedsporen op zit.
- Volg de juiste gebruiksaanwijzing van het desinfectiemiddel.
- Laat wat gedesinfecteerd is goed drogen aan de lucht.
- Draag bij het desinfecteren altijd handschoenen van nitril of latex die voldoen aan de NEN normen en (zie paragraaf 10.2) was de handen na afloop met water en zeep.

TIPS:

- Let op; na het desinfecteren goed je handen wassen. Zo verlaag je de kans op infectieziekten verspreiding via de handen.
- Draag beschermende kleding als kleding vervuild kan raken met bloed.

5. Afvalverwerking

Afval kan een bron van ziektekiemen zijn. Bovendien trekt afval ongewenste dieren aan. Daarom moet de opslag en afvoer van afval aan bepaalde eisen voldoen.

Huishoudelijk afval is het afval dat dagelijks in een instelling wordt geproduceerd, met uitzondering van grofvuil, bouw- en sloopafval en klein gevaarlijk afval. Denk bijvoorbeeld aan etensresten, oud papier en verpakkingsmaterialen.

Regels bij verwerken huishoudelijk afval:

- Leeg afvalcontainers minstens één keer per dag. Sluit de zakken goed en bewaar ze in gesloten rolcontainers. Stal deze containers niet in een ruimte waar ook schone materialen staan opgeslagen.
- Verschoon damesverbandcontainers dagelijks.
- Verzamel etensresten direct na het gebruik van maaltijden in afsluitbare afvalbakken.
- Houd de opslagplaats schoon, zodat er geen ratten of andere ongewenste dieren op afkomen. Plaats geen afval naast afvalcontainers. Houd containers gesloten en zorg dat het afval minimaal één keer per week en vóóordat een container vol is wordt opgehaald.

Veiligheids- en gezondheidsbeleid Hoera kindercentra

Deel 2

Bouw, inrichting, beleid

6. Eisen aan ruimtes

Alle ruimtes in een kindercentrum moeten veilig en goed schoon te maken en te houden zijn. Hierna vind je de eisen aan bouw en inrichting die een persoonlijke hygiëne, schoonmaak en hygiënische omgang met materialen, producten en afval mogelijk maken.

Regels voor ruimtes:

- Maak wanden en vloeren van een glad materiaal dat goed te reinigen is.
- Zorg voor goede verlichting om bij schoon te maken.
- Richt ruimtes zo in dat schoonmakers overal bij kunnen. Voorkom moeilijk bereikbare hoeken en oppervlakken.

Toiletten

Iedereen die van het toilet gebruikmaakt, moet de handen kunnen wassen. Daarnaast moet de toiletruimte goed schoon te maken zijn.

Regels voor toiletten:

- Zorg dat de vloeren en de wanden tot minimaal 1,50 meter hoogte geen vocht kunnen opnemen en gemakkelijk schoon te maken zijn. Het materiaal op de rest van de wanden en het plafond moet goed bestand zijn tegen water en waterdamp.
- Zorg voor een wastafel met stromend water, een zeepdispenser en bij voorkeur papieren handdoeken of anders een stoffen handdoek en vervang deze minimaal ieder dagdeel.
- Plaats toiletten en wasbakken op kind-hoogte of plaats een opstapmogelijkheid zoals een trapje en een wc-brilverkleiner.
- Zorg dat de deuren goed schoon te maken zijn.
- Plaats speciale containers voor maandverband en tampons in de toiletten voor de beroepskrachten.
- Vervang beschadigde toiletten direct.

TIP:

- Kinderen plassen wel eens naast het toilet waardoor deze vaker moeten worden schoongemaakt. Plaats hangende toiletten. Plaats een vloer zonder voegen.

Douche- en badruimtes

Omdat het in bad- en doucheruimtes vochtig is, groeien schimmels en andere ziekteverwekkers er gemakkelijker.

Regels voor douche en badruimtes:

- Zorg dat de vloer en de wanden van douches tot minimaal 1,70 meter hoogte geen vocht kunnen opnemen en gemakkelijk schoon te maken zijn. Het materiaal op de rest van de wanden en het plafond moet goed bestand zijn tegen water en waterdamp.
- Plaats een afneembaar rooster met een stankafsluiter op het afvoerputje.
- Zorg dat deuren goed schoon te maken zijn.
- Plaats een zeepdispenser in de ruimte.

Opslagruimte voor schoonmaakmaterialen en -middelen

Zorg voor een aparte opslagruimte waar schoonmaakspullen opgeborgen kunnen worden. Zo blijven vuile en gevaarlijke stoffen of giftige materialen gescheiden van voedingsmiddelen en buiten bereik van kinderen.

Regels voor opslag schoonmaakmiddelen en -materialen:

- Maak een ophangstelsel zodat bezems, trekkers en andere materialen niet op de grond staan. Op deze manier kunnen ze beter drogen.
- Plaats een uitstortgootsteen waar vuil water wordt ververst en materialen gemakkelijk kunnen worden schoongemaakt.
- Plaats gevaarlijke schoonmaakmiddelen, zoals ammoniak, in lekbakken. Zorg dat kinderen er niet bij kunnen.
- Verwijder etiketten niet van de schoonmaakproducten.

Bij vergiftiging is het noodzakelijk dat hulpverleners weten om welk middel het gaat.

7. Voedselveiligheid

Kinderen kunnen ziek worden van eten dat besmet is met ziekteverwekkers. We nemen daarom maatregelen om de kans te verkleinen dat iemand ziek wordt van het eten.

Basisprincipes van voedselveiligheid zijn:

- beheersing van de temperatuur
- netheid (hygiëne)
- controle van de houdbaarheid.

Beheersing van de temperatuur

Hoe kouder voedsel bewaard wordt, hoe minder kans ziekteverwekkers hebben om uit te groeien. Bij hoge temperaturen worden veel ziekteverwekkers juist gedood.

Zo mag de temperatuur in een koelkast niet hoger zijn dan 7 °C en moet rauw vlees tot minstens 75 °C worden verhit.

Hygiëne

Via vuile handen en vuile materialen (zoals keukenspullen, de koelkast of andere etenswaren) kan voedsel besmet raken met ziekteverwekkers. Daarom is persoonlijke hygiëne van mensen die werken met voedsel en het de schoonmaak van materialen en werkruimten zo belangrijk.

Houdbaarheid

Al het voedsel kan bederven. Daarom is het controleren en garanderen van de houdbaarheid van producten een belangrijk aspect van voedselveiligheid. Aan het einde van de week worden geopend vlees-, en kaasbeleg en melkproducten weggegooid.

Hygiënecode

Hygiënecodes zijn een praktische uitwerking van de basisprincipes van voedselveiligheid. In de Hygiënecode staan maatregelen die je moet nemen wanneer je bezig bent met eten. Van het kopen of het ontvangen van eten tot aan het bewaren van voedsel en van het bereiden van het eten tot aan het serveren van eten en drinken.

Wettelijke verplichting hygiënecode:

- Werk volgens de 'Hygiënecode voor kleine instellingen' of gebruik een andere goed gekeurde Hygiënecode.
- Zorg dat iedereen die betrokken is bij voedselprocessen volgens de Hygiënecode werkt.

8. Zuigelingenvoeding

Aangemaakte flesvoeding

Aangemaakte flesvoeding is poeder dat al met water is aangemaakt en in een fles zit. Poedervormige zuigelingenvoeding is een kwetsbaar product en daarom moet aangemaakte flesvoeding altijd gekoeld bewaard worden.

Het kindercentrum mag geen aangemaakte zuigelingenvoeding vanuit huis toestaan, omdat het te lang buiten de koeling kan zijn geweest.

Regels bij flesvoeding:

- Accepteer alleen flesvoeding die in poedervorm wordt aangeleverd, in afgemeten hoeveelheden.
- Bewaar aangemaakte flesvoeding bij 4°C. Als aan het einde van de dag nog voeding over is deze weggooien.
- Bewaar de fles niet in de koelkastdeur omdat de temperatuur in de deur niet altijd hetzelfde is.
- Aangemaakte flesvoeding mag maximaal 1 uur buiten de koelkast blijven.
- Bewaar de poedervormige zuigelingenvoeding in blik op een droge en koele plek.

Moedermelk

Ook moedermelk moet gekoeld bewaard en vervoerd worden. Het is daarom belangrijk dat de ouders informatie meekrijgen over hoe ze de moedermelk moeten afleveren.

Regels bij gebruik moedermelk:

- Geef ouders advies over de behandeling van afgekolfd moedermelk. De moedermelk wordt van huis naar het kindercentrum gekoeld overgebracht worden in bijvoorbeeld een koeltas of koelbox.
- Bewaar moedermelk in de koelkast op 4°C en gebruik deze op dag van aanleveren of vries deze in (maximaal 48 uur na afkolfen). Moedermelk kan twee weken in de gewone vriezer goed blijven en drie maanden bij -18°C.
- Ontdooi bevroren moedermelk altijd in de koelkast. Vries moedermelk nooit twee keer in.
- Schrijf de datum en tijdstip van ontdooien op de fles (wanneer de fles uit de vriezer wordt gehaald). Gebruik ontdooide moedermelk binnen 24 uur.

Bereiding van zuigelingenvoeding

Flesvoeding en moedermelk mogen opgewarmd worden in de magnetron, flessenwarmer of een pannetje. Het mag niet koken, anders gaan de voedingsstoffen verloren.

Bereiden zuigelingenvoeding:

- Maak zuigelingenvoeding klaar op een plek die strikt gescheiden is van de verschoonplek. Uit een kraan die gebruikt wordt voor handen wassen en het verschoonen van kinderen mag géén water getapt worden voor zuigelingenvoeding.
- Gebruik flessen die u goed kunt schoonmaken: met een wijde opening en glad van binnen.
- Gebruik flessen met duidelijke maatverdeling.
- De flessen en spenen zijn kind gebonden.
- Schud de fles goed na het opwarmen en controleer de temperatuur op de pols.

Ga naar www.voedingscentrum.nl /tabblad mijn kind en ik/borstvoeding en flesvoeding met de instructies voor het bewaren, bereiden en verwarmen van moedermelk.

Reinigen van de flessen en (fop)spenen

In babyvoeding kunnen ziekteverwekkers goed groeien. Daarom moeten de flessen en spenen zeer goed worden schoongemaakt.

Regels bij reinigen van flessen en (fop)spenen:

- Gebruik flessen en spenen die door middel van koken in water op het vuur (thermisch) schoon gemaakt kunnen worden.
  - Spoel flessen en spenen direct na gebruik eerst om met koud water om bacteriegroei te stoppen.
  - Maak fopspenen schoon, in bijvoorbeeld de vaatwasser, als deze vervuild zijn.
  - Haal de spenen van een fles los van de ring en stop deze met de flessen in de vaatwasser op normaal programma **OF** maak de flessen en spenen schoon met afwasmiddel, heet water en een speciale afwasborstel, als er geen vaatwasser is.
  - Spoel altijd goed om na het wassen en laat spenen en flessen omgekeerd drogen.
  - Bewaar schone flessen en spenen op een schone en droge doek of flessenrek.
- > Ouders zijn verantwoordelijk voor het wekelijks uitkoken van de fopspenen.

9. Geneesmiddelenverstrekking en medisch handelen

Kinderen op een kindercentrum hebben soms medische zorg nodig tijdens het verblijf. Daarom is het voor de beroepskrachten belangrijk om te weten hoe zij hygiënisch en veilig kunnen handelen. In dit hoofdstuk staan de hygiëne- en veiligheidsnormen en adviezen voor het toedienen van medicijnen, medisch handelen, huid- en wondverzorging en het omgaan met bloed en bijtaccidenten.

Medische handelingen

In speciale gevallen kunnen ouders aan de beroepskrachten vragen om bepaalde medische handelingen uit te voeren, bijvoorbeeld het toedienen van sondevoeding. De Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. Beroepskrachten in een kindercentrum zijn niet opgeleid, en daarom ook niet bevoegd, om medische handelingen toe te passen zoals artsen en verpleegkundigen.

Risicovolle handelingen

De risicovolle handelingen zijn 'niet-voorbehouden' handelingen, die een beroepskracht wel zou mogen en kunnen verrichten, als deze goede instructie heeft gekregen (bijv. een

vingerprik om de bloedsuiker te bepalen bij een kind met diabetes).

Ouders, specialisten, artsen of verpleegkundigen kunnen samen met de beroepskrachten en leidinggevende afspraken maken over hoe medicijnen en risicovolle handelingen worden toegepast. Een beroepskracht die uitleg heeft gekregen is bevoegd om handelingen uit te voeren maar nog niet bekwaam. Een beroepskracht is pas bekwaam wanneer zij/hij een handeling meerdere malen heeft uitgevoerd of heeft geoefend. Een bevoegde beroepskracht kan dan zonder problemen medicijnen geven aan een kind. Voorbehouden handelingen

Bepaalde medische handelingen, **de 'voorbehouden handelingen'** mogen alleen worden uitgevoerd als een ouder hierom vraagt én alleen door personen die zowel bevoegd als bekwaam zijn (bijv. injecteren).

Ook als de ouder/verzorger deze handeling in de thuissituatie zelf verricht kunnen zij de handeling niet overdragen aan beroepskrachten van kindercentrum.

Ouders kunnen mogelijk afspraken maken om op locatie te komen injecteren. De ouder/verzorger kan er voor zorgen dat een beroepskracht bevoegd en bekwaam kan worden. Een arts of verpleegkundig specialist moet dan, na instructie, een bekwaamheidsverklaring invullen op naam van de beroepskracht.

Geneesmiddelenverstrekking op verzoek

Kinderen krijgen soms medicijnen mee die overdag gebruikt worden. Denk aan 'pufjes' tegen astma, antibiotica of zetabletten. De beroepskrachten vragen de ouders om duidelijke informatie over de toediening en de verantwoordelijkheden. Houd goed overleg met de ouders als er iets verandert in het medicijngebruik en leg alle afspraken schriftelijk vast.

Regels bij geneesmiddelenverstrekking:

- Stel een 'overeenkomst gebruik geneesmiddelen' schriftelijk vast waarin met de ouder(s) het volgende is afgesproken:
  - o om welk medicijn het gaat;
  - o het gebruik en dosering van het medicijn,
  - o wanneer en hoe vaak het toegediend moet worden;
  - o hoe lang het medicijn bewaard kan worden en hoe (volgens verpakking).
- Neem alleen medicijnen aan in de originele verpakking.
- Laat de ouders een nieuw medicijn altijd eerst thuis gebruiken.
- Lees goed de bijsluiter zodat u weet wat de bijwerkingen kunnen zijn.
- Noteer hoe en hoe vaak het medicijn moet worden gegeven.
- Houd een aftekenlijst bij wanneer het kind het medicijn heeft gehad.
- Controleer de houdbaarheidsdatum altijd van te voren.
- Bewaar het medicijn zoals beschreven op de verpakking.
- Stel een calamiteitenplan op voor ongevallen met gezondheid en medicijnen.

Thermometer

Ziektes kunnen verspreid worden via het gezamenlijk gebruik van een thermometer.

Regels bij gebruik thermometer:

- Gebruik altijd thermometerhoesjes.
- Bij peuters maken we gebruik van een oor thermometer.
- Maak de thermometer na **elk** gebruik schoon met water en zeep.

Huid- en wondverzorging

Wanneer een kind een klein, open (schaaf)wondje heeft, mag er geen infectie ontstaan.

Regels bij huid- en wondverzorging:

- Was de handen voor en na de wond- of huidverzorging.
- Gebruik een spatel als u crème uit een pot schept.
- Spoel het wondje schoon met water.
- Dep pus of wondvocht met bijvoorbeeld een steriel gaasje.
- Dek het wondje af met een pleister of verband.
- Verwissel de pleister of verband om het wondje of huid schoon te houden.

Risico van bloed

In bloed of wondvocht kunnen virussen aanwezig zijn zoals het hepatitis B- of C-virus of Hiv. Zorg er daarom voor dat u hygiënisch werkt.

Regels bij risico op bloedcontact:

- Deel geen tandenborstels, nagelschaartjes of vijlen.
- Draag wegwerp handschoenen van latex of nitril die voldoen aan de NEN normen en voorzien zijn van het CE-logo (zie paragraaf 10.2) bij het aanraken of opruimen van bloed, gooi deze direct weg na gebruik en was de handen met water en zeep.
Motivatie: Bij het uittrekken van de handschoenen kunnen uw handen besmetten door de vuile buitenzijde van de handschoenen.
- Was textiel met bloed op 60°C, of op een temperatuur van 40°C tot 60°C én droog in de droogtrommel (minimale stand kast-droog) of strijk (minimale stand medium=2 stippen) het textiel.
- Verwijder bloed met:
  - Papier, schoon water en allesreiniger.
  - Droog daarna het oppervlak en desinfecteer met een middel toegelaten door Ctgb.
  - Laat drogen aan de lucht.

Risico van bijten

Als een kind wordt gebeten door een ander kind, en er ontstaat een wond met zichtbaar bloed, gelden de volgende behandelnormen.

Regels bij risico op bijten:

- Laat het wondje goed door bloeden.
- Spoel de wond met water of fysiologisch zout.
- Desinfecteer de wond met goedgekeurd wond-desinfectiemiddel met RVG-nummer.
- Dek het wondje af met een pleister.
- Was de handen met water en zeep.
- Bel direct daarna een huisarts of de GGD voor meer informatie over het risico.
Vraag aan de leidinggevende hoe het contact verloopt met de GGD of artsen.

10. Hygiëne in speel- en zwemgelegenheden

Zandbakken en zandwatertafels

In de zandbakken kan vuil liggen van etensresten, bladeren, bouwafval, glas of straatvuil. Etensresten kunnen dieren aantrekken die de zandbak vervuilen met ontlasting, waarmee de kinderen in aanraking kunnen komen. Wanneer het zand vervuild is met uitwerpselen van honden en katten kunnen deze uitwerpselen spoorwormen bevatten. De eitjes van deze wormen kunnen via de ontlasting in het zand terecht komen. Als er ontlasting wordt gevonden in de zandbak, is het verversen van al het zand niet altijd noodzakelijk. Alleen als de uitwerpselen er mogelijk langer dan drie weken in hebben gelegen (na een vakantieperiode bijvoorbeeld), moet het zand verversen worden omdat de ontwikkeling van de spoorwormeitjes die in de ontlasting aanwezig kunnen zijn drie tot vier weken duurt.

Regels bij spelen in de zandbak:

- Bedek de zandbak met een vocht doorlatende dekking.
- Controleer het zand op vuil voor het spelen en maak zo nodig schoon.
- Schep uitwerpselen van honden en katten met ruim zand eromheen uit.
- Verschoon het zand wanneer er uitwerpselen van honden of katten in liggen, die er mogelijk langer dan drie weken in hebben gelegen.
- Laat kinderen **niet** eten of drinken in de zandbak.
- Veeg het zand goed af van de kleding.
- Was de handen van de kinderen na het spelen in de zandbak.

TIPS:

- Plaats rubberen matten voor de deur tegen het zand.
- Plaats de zandbak waar goed daglicht schijnt.
- Zandwatertafels kunnen zowel binnen als buiten geplaatst worden.

Regels bij het gebruik van een zandwatertafel:

- Vernieuw het zand minimaal vier keer per jaar.
- Houd de omgeving van de zandwatertafel schoon.
- Laat de kinderen **niet** eten of drinken bij de zandwatertafel.
- Was de handen van de kinderen na het spelen.

Buitenzwembadje

Met warm weer wordt er mogelijk een zwembadje buiten gezet voor een korte periode. Het water in het zwembadje kan vervuild raken door de urine, ontlasting of speeksel van kinderen. Het water kan besmet worden met ziekteverwekkers en een kind kan dit binnen krijgen door het water in te slikken.

Regels bij het gebruik van een zwembadje:

- Controleer of het bad schoon is voordat u dit vult met water.
- Vul het bad elke dag met drinkwater.
- Ververs het water direct zodra het zichtbaar vervuild is.
- Gebruik alleen speelgoed wat tegen water kan zoals kunststof of roestvrijstaal.
- Maak bad speelgoed schoon na gebruik.
- Zorg ervoor dat er geen dieren in het water kunnen komen.
- Maak het zwembadje schoon na ieder gebruik.
- Meld het zwembad volgens de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz) als deze het hele jaar door op het centrum staat.

11. (Huis)dieren, ongewenste dieren en agrarisch verblijf

Dieren en insecten, zoals wespen en teken, kunnen mensen besmetten met infectieziekten en daardoor kunnen klachten ontstaan.

Houdt u dieren binnen uw kindercentrum dan kunt u de 'Hygiëne code voor kinderboerderijen in Nederland' volgen, om de hygiëne te verbeteren.

Dierplaagbeheersing

Ratten, muizen en duiven zijn voorbeelden van dieren die niet alleen overlast en schade geven, maar ook infectieziekten kunnen overdragen. Om de medewerkers en kinderen hiertegen te beschermen, is een goede dierplaagbeheersing nodig.

Door het voorkómen van ongewenste dieren (door wering), en pas in de tweede plaats op bestrijding.

Maatregelen om ongewenste dieren te weren richten zich op het voorkomen of beperken van:

- plekken waar ongewenste dieren kunnen binnenkomen, schuilen of nestelen;
- de aanwezigheid van water en voedsel(resten).

Deze maatregelen zijn onder te verdelen in:

Technisch-bouwkundige maatregelen, bijvoorbeeld horren plaatsen, kieren en gaten dichten en wild struikgewas (waar dieren in kunnen schuilen) rondom het gebouw verwijderen.

Hygiënische maatregelen zijn bijvoorbeeld een goede schoonmaak en het bewaren van eten in afsluitbare bakken of potten.

Bedrijfsmatige maatregelen zijn onder andere het controleren van binnenkomende producten op (sporen van) ongewenste dieren.

Maatregelen om ongewenste dieren te weren:

- Beheers ongewenste dieren op uw locatie volgens de IPM-benadering. Schakel zo nodig hulp in van een dierplaagbeheerser die volgens deze methode werkt.
- Stel een dierplaagbeheersplan op.
- Evalueer minimaal jaarlijks of de maatregelen uit uw dierplaagbeheersplan nog worden uitgevoerd en effectief zijn.
- Houd de getroffen maatregelen bij in een logboek.
- Gebruik zelf **geen** bestrijdingsmiddelen, maar schakel bij overlast een deskundige dierplaagbeheerser in.

Wespen en bijen

Wespen en bijen veroorzaken nare steken. Ze worden aangetrokken door zoete geuren. Waarschuw een arts of bel de ambulance als er een heftige reactie ontstaat na een steek, zoals: bewusteloosheid, allergie, of benauwdheid. Ga direct naar de eerste hulp of bel een arts als een kind in de mond of hals wordt gestoken.

Maatregelen om steken van bij of wesp te voorkomen:

- Laat kinderen buiten geen voedsel eten of drinken dat bijen en/of wespen aantrekt.
- Maak plakkerige handen en monden schoon voor het naar buiten gaan.
- Neem altijd een pincet en een speciaal spuitje mee tegen steken. Als een kind wordt gestoken verwijder de angel direct en zuig het gif weg met het speciale spuitje.

TIP:

- Koel de steekplek met ijsklontjes ingewikkeld in een theedoek of washandje.

Teken

Teken kunnen besmet zijn met bacteriën die de ziekte van Lyme veroorzaken. Teken leven in bossen, struiken en in hoog gras. Zij leven van menselijk en dierlijk bloed en bijten zich vast aan de huid. Bij het opzuigen van het bloed kunnen bacteriën worden overgebracht.

Maatregelen om tekenbeten te voorkomen:

- Draag in het bos of natuur altijd kleding met lange mouwen en broekspijpen (de broekspijpen in de sokken). Teken kunnen achterblijven in kleding.
- Controleer kinderen op tekenbeten na een uitstapje.
- Verwijder met het tekenpincet de teek zo snel mogelijk en desinfecteer het wondje na de beet. Noteer de datum en de plek van de beet.
- Breng ouders op de hoogte.

TIPS:

- Neem altijd een teken-verwijderaar mee naar het bos en lees de bijsluiters.
- Het RIVM heeft de gratis app 'Tekenbeet' ontwikkeld. Met deze app kunnen mensen (ook buiten, zonder internetverbinding!) opzoeken hoe teken eruit zien en wat je moet doen om teken correct en snel te verwijderen.

Omgang met dieren

Kinderen kunnen via direct contact besmet raken met ziekteverwekkers. Of gezondheidsklachten krijgen door allergenen die van de dieren afkomen zoals huidschilfers.

Regels bij de omgang met dieren:

- Alle dieren moeten ingeënt zijn tegen ziekten.
- Leer de kinderen hoe zij moeten omgaan met dieren, om aanvallen, bijten of krabben te voorkomen.
- Laat kinderen nooit alleen met dieren.
- Laat kinderen dieren **niet** kussen.
- Houd kinderen weg bij diervoer.
- Houd kinderen weg bij kattenbakken.
- Zwangere vrouwen mogen kattenbakken **niet** verschonen.
- Was na dierencontact de handen goed met water en zeep.

Veiligheids- en gezondheidsbeleid Hoera kindercentra

Deel 3

Bouw, inrichting, beleid

Eisen aan ruimtes

Alle ruimtes in een kindercentrum moeten veilig zijn. Hierna vind je eisen en afspraken aan bouw en inrichting die de veiligheid bevorderen. Hanteer deze eisen en afspraken en spreek elkaar hierop aan.

Algemeen:

- Er zorg voor dragen dat er geen losse kabels over de grond slingeren;
- Geen speelgoed laten rondslingeren, regelmatig samen met de kinderen opruimen;
- Kinderen er op wijzen te lopen in de ruimtes;
- Schroeven en spijkers tot 1.35 m hoogte verwijderen;
- Er voor zorgen dat er veiligheids strips zijn bevestigd op de deuren;
- Signaleren en doorgeven aan de klusjesman dat de veiligheidsstrip los zit of stuk is;
- Deurstoppers plaatsen tussen de deuren;
- Verwarmingsbuizen afschermen met isolatiemateriaal;
- Binnen de dagopvanggroepen dienen radiatoren afgeschermd te zijn;
- Stopcontacten beveiligen met stopcontactbeveiligers;
- Snoeren van elektrische apparaten buiten bereik van kinderen houden.

Eisen en afspraken t.a.v. meubilair.

- Het geplaatste meubilair in de ruimtes dient veilig te zijn en te voldoen aan de gestelde eisen;
- Scherpe randen/hoeken afronden of afschermen;
- Meubels en materialen controleren op gebreken en defecten;
- Wanneer er gebreken worden geconstateerd deze melden en zo nodig opheffen.

Afspraken t.a.v. het aangeboden speelgoed.

- Speelgoed aanbieden dat past bij de leeftijd en ontwikkeling van de kinderen;
- Kinderfietsjes zonder spaken;
- Speelgoed controleren op beschadigingen scherpe randen. Indien nodig vervangen of repareren;
- Controleren of koordjes goed vastzitten of niet te lang zijn;
Tussentijds regelmatig opruimen van speelgoed;

Hieronder volgen afspraken per ruimte in het kindercentrum die de veiligheid mede bevorderen.

Gebruik van de buitenruimte

- Controleren buitenruimte;
- Insmeren van kinderen met zonnebrand;
- Niet langdurig in de hete zon spelen; hanteer het hitteprotocol;
- Bij hoge temperaturen petje of zonnehoedje opzetten;
- Zo min mogelijk etenswaren mee naar buiten nemen;
- Wanneer het koud is kinderen warm aankleden tijdens het buiten spelen;
- Wanneer ouders van een kind met een allergie er de voorkeur aan geven dat hun kind niet buiten speelt, dit ook toepassen.

Gebruik van de boulevard/entree

- Lampen bij binnen komst aanmaken;
- Lopen in de ruimte;
- Speelgoed opruimen en niet laten slingeren. Auto's en wandelwagentjes na gebruik opruimen;
- Kinderen mogen niet met speelgoed gooien;
- Kinderen NOOIT zonder toezicht van een medewerker in de boulevard of de entree laten;
- Na gebruik deuren sluiten;
- Werken volgens het protocol veiligheid.

Gebruik van de keuken

- Geen messen binnen bereik van kinderen neerleggen/opbergen;
- Tijdens het smeren van de boterhammen nooit het mes op de tafel laten liggen;
- Kinderen aan tafel laten eten, netjes eten en niet laten proppen;
- Geen voeding opwarmen met een kind op de arm;
- Geen koffie of thee binnen bereik van kinderen zetten;
- Kinderen niet in de keuken laten, terwijl er wordt gekookt/gebakken;
- Lucifers/aanstekers opbergen in een gesloten of hoge kast.

Gebruik sanitair/verschoonruimte

- Kinderen niet alleen op aankleedtafel en in de ruimte laten;
- Geen speelgoed meenemen in de verschoonruimte;
- Kind alleen op trapje laten klimmen onder begeleiding.
- De luieremmer dagelijks legen.

Gebruik van de slaapkamers

- Geen gebruik maken van dekbedden i.v.m. (protocol) kans op wiegendood;
- Slaapkamers luchten 's morgens en later op de dag;
- Bedjes verschoneren, hanteer hierbij het was schema;
- Kinderen die zich op beginnen te trekken of uit bed klimmen in een onderbed je/ dichtbedje leggen;
- Geen muziekdoosjes aan de bedjes hangen;
- Temperatuur controleren, tussen 16 en 18 graden;
- Kinderen in slaapzak laten slapen en bedden kort opmaken;
- Geen koordjes aan de slaapkleding;
- Koordjes van raamdecoraties buiten bereik van kinderen.
- Ventileer dagelijks de slaapkamers;
- Spenen regelmatig controleren, indien nodig deze door de ouders laten vervangen;
- Bedjes controleren op gebreken en indien nodig direct laten repareren;
- Bedje goed sluiten en controleren;
- Kinderen mogen niet rennen op de slaapkamer;
- Let op een goede til techniek en spreek elkaar hierop aan;
- Kinderen geen speelgoed en kleine voorwerpen mee laten nemen op de slaapkamers;
- De ramen sluiten als er kinderen naar bed gaan;
- Ieder kwartaal wordt er een CO2 meting uitgevoerd. De resultaten worden genoteerd in een logboek. Bijzonderheden constateren en zo nodig opheffen.

Gebruik van de leefruimtes

- Lopen in de groepsruimtes;
- Bij het openen van de groep de lampen aandoen;
- Kinderen mogen niet gooien met speelgoed;
- Tassen van medewerkers opruimen in een afgesloten kastje;
- Box voor de kinderen moet te allen tijde gesloten zijn;
- Box regelmatig controleren op gebreken en indien nodig laten repareren;
- Geen groot speelgoed in de box gebruiken;
- Kinderen mogen niet zelf in de kinderstoel klimmen;
- Kinderen niet zonder toezicht in een kinderstoel laten zitten;
- Na gebruik van klein speelgoed extra controleren of alles goed opgeruimd is;
- Niet dweilen als er kinderen gebruik maken van de ruimte;
- Kinderen NOOIT alleen laten in een ruimte;
- Werken volgens protocol veiligheid / 4-ogen principe;
- Geef ieder kind een schoon washandje of slabbetje, na gebruik deze meteen in de wasmand doen. Zo ook de vaatdoek na ieder gebruik in de wasmand doen;
- Hanteer het poetschema en was schema (verkleedkleden en knuffels);
- Leefruimte regelmatig luchten;
- Ieder kwartaal wordt er een CO2 meting uitgevoerd. De resultaten worden genoteerd in een logboek. Bijzonderheden constateren en zo nodig opheffen.

Hoera kindercentra

Locatie .....

November 2017